שמצאן צבורין ומהן חלוצין: עצמות קדשים דאין בהן משום שבירת העצם לכולהו הוה חליץ להו ואכיל להו ולא בעי שריפה, עצמות הפסח דיש בהן משום שבירת העצם דילמא הני דחלצינהו ולהנך לא חלצינהו, ובעי שריפה: א"ר יהודה אמר רב כל הגידין בשר חוץ מגידי צואר, תנן העצמות והגידים והנותר ישרפו בט"ז הני גידין היכי דמי: אילימא גידי בשר, ניכלינהו, ואי דאיתותר היינו נותר, אלא פשיטא גידי צואר, א"א בשלמא בשר נינהו אמטו להכי בעי שריפה אלא אי אמרת לאו בשר נינהו למה להו שריפה? א"ר חסדא לא נצרכא אלא לגיד הנשה ואליבא דרבי יהודה *דתניא ר' יהודה אומר אינו נוהג אלא באחת והדעת מכרעת של ימין ולא תפשוט דספוקי מספקא ליה לר' יהודה דאי מיפשט פשיטא ליה ההיא דהיתירא ניכליה ודאיסורא נישדייה למה ליה שריפה? א"ר איקא בר חיננא כגון שהוכרו ולבסוף נתערבו רב אשי אמר לא נצרכא אלא לשמנו דגיד הנשה *דתניא שמנו מותר וישראל קדושים הם ונוהגין בו איסור רבינא אמר בחיצון וכדר"י אמר שמואל *דאמר רב יהודה אמר שמואל ב' גידין הן: פנימי הסמוך לעצם אסור וחייבין עליו, חיצון הסמוך לבשר אסור ואין חייבין עליו: חל ט"ז וכו': ואמאי ניתי עשה וידחי לא תעשה? *אמר חזקיה וכן תני דבי חזקיה אמר קרא °לא תותירו ממנו עד בוקר והנותר ממנו עד בוקר באש תשרופו שאין ת"ל עד בקר מה ת"ל עד בקר ליתן לו בקר שני לשריפתו אביי אמר קרא °עולת שבת בשבתו *ולא עולת חול בשבת ולא עולת חול ביום טוב רבא אמר קרא °הוא לבדו יעשה לכם הוא ולא מכשיריו לבדו ולא

תורה אור
שמו' יב
במדבר כח
שמו' יב

שמצאן צבורין · ובדק עליונים ומצאן חלוצין : **עצמות קדשים** . לא בעו למיבדק תחתונים אבל עצמות פסח בעו למיבדק כולהו ובהא פליג רב זביד אדרב נחמן דאי מצאן חלוצין לא חמיר שימוש נותר כולי האי להצריכו שריפה מספק ולומר בתר איסורייהו אזלינהו : **כל הגידין בשר** · הרי הן כבשר ונימנין עליהן בפסח ויוצא ידי חובתו : **חוץ מגידי צואר** · שהוא אצל הרחב וקשה ועץ בעלמא הוא : **הני גידין** . דקאמר עיקרן ותחלתן לשריפה היכי דמי : **ואי דאיסור** · ע"י שנתעצלו באכילתן היינו נותר : **אלא פשיטא בגידי צואר**. קאמר ומשום שאין נאכלין מחמת קשיין מני להו בהדי עצמות וקאמר דעיקרן לשריפה דמסתמא לא אכיל להו : **אי אמרת בשלמא בשר נינהו** · ואי אכיל להו נפיק בהו אמטו להכי בעי שריפה כו': **לא נצרכא אלא לגיד הנשה כו'** · לעולם גידי צואר לאו בשר נינהו ואשאר גידים=בשר גמור וראוי לאכילה ומתני' דמשמע דיש גידים שהן בשר ליטען שריפה וסתמן אין נאכלין דקאמר ישרפו בט"ז, בגיד הנשה שהוא רך וכשר לאכילה : **לר' יהודה** · דאמר אין נוהג אלא באחת ולא ידעינן בהי מינייהו הילכך מתחלה עומד אותו של היתר לשריפה משום דלא ידע ליה דליכליה : ופרכינן תיפשוט מיהא דמספקא ליה לרבי יהודה בהי נהיג, דהא מילתא איבעיא לן בפ' גיד הנשה (חולין צ:) דקתני ר' יהודה אומר אין נוהג אלא באחת והדעת מכרעת של ימין ואיבעיא לן: מיפשט ליה לרבי יהודה דשל ימין ומאי 'דעת' דקא אמר, 'דעת תורה' כדמפרש התם 'ירך' המיומנת שבירך או דילמא ספוקי מספקא ליה ומאי 'דעת', 'דעת נוטה' כלומר מסתברא הכי תיפשוט ממתני' מדקא אמר "תחלתו לשריפה" ואי מספק' ליה הילכך שריפה בעו תרוייהו דאכל חד וחד אמר האי דהיתירא הוה והרי הוא נותר ומתחלתו לא היה יכול לאוכלו שמא זהו של איסור דאי פשיטא ליה אמאי 'תחלתו לשריפה' דהיתירא ניכליה, דאיסורא נשדייה : **לעולם פשיטא ליה דשל ימין** . ומתני' דלא מצי אכיל ליה ומצריך ליה שריפה, כשנתערבו לאחר מכאן . 'כשהוכרו' לאו דוקא דודאי מתחלתו הוכרו דאין לך אדם שאינו מכיר בין צד ימין לצד שמאל : **רב אשי אמר** · מתני' בשומנו של גיד קאמר דמותר מן התורה ונהגו איסור בו הילכך תחלתו לשריפה דכיון דמן התורה מותר חל איסור נותר עליו ובכלל נותר לא חשיב ליה דהאי על כרחו מתחלתו לכך עומד ואיצטריך למיתנייה באנפי נפשיה ולאשמעינן דאסור לאוכלו : **שני גידין הן** · בירך : **פנימי הסמוך לעצם** · זה גיד הגדול המתוח על פני כל אורך הירך 'ופנימי' קרי ליה שהוא בצד פנימי של ירך צד הרואה את הירך השנית : **והסמוך לעצם** · עצם הקולית התחוב בבוקא דאטמא וגם יוצא מבוקא דאטמא ונמתח אצל אותו עצם על פני כל אורך הירך שאסור : **וחייבין עליו** · מלקות : **חיצון** · זה גיד קצר הניתן בסוף השופי לרחבו 'וחיצון' קרי ליה על שם שהוא מוטל לצד חיצון של ירך צד הרואה את האויר הסמוך לבשר שמובלע בבשר : **אסור** · מדרבנן : **ואין חייבין עליו** · כדמפרש טעמא התם 'אשר על כף הירך' ההוא דפשיט בכוליה ירך והיינו פנימי אבל חיצון לא ובההוא דקאמר תנא דידן דתחלתו אינו נאכל משום איסור דרבנן וטעון שריפה דחייל עליה שם נותר דחזי מדאורייתא : **ניתי עשה** · דבאש תשרפו : **ונידחי לא תעשה** · דמלאכת י"ט : **שאין ת"ל עד בוקר** · בתרא דהא כבר כתיב קמא : **ולא עולת חול בי"ט** · אלמא אפילו הקטר עולה אינו דוחה י"ט וכ"ש שריפת פסול שלה, ופסח קרבן של חול הוא דזריקת דמו בארבעה עשר ואין יכול להקטירו בלילה והא דכתיב לא ילין לבקר דמשמע הא כל הלילה ילין הא אוקימנא בארבעה עשר שחל להיות בשבת בפ' תמיד נשחט (דף נט:) : **הוא ולא מכשיריו** · היכולין ליעשות מבעוד יום : ולא

אי אמרת בשלמא בשר נינהו כו' · ואין להקשות אי בשר נינהו ניכלינהו דלאו בשר גמור הוא שיהא טעמם כטעם בשר מיהו לענין שריפה בעי למימר דליהוו בשר : **לא נצרכא אלא לשומנו** · קשה דבריש גיד הנשה (חולין פט·) פריך וסבר תנא דידן אין בגידין בנותן טעם והא תנן ירך שנתבשל בה גיד הנשה אם יש בה בנותן טעם אסור ושמא דילמא הא דקתני "אם יש בה בנותן טעם" משום 'שומנו דגיד הנשה' קאמר דהכא קרי ליה "גיד" ושם פירשתי : **ליתן בקר שני לשריפתו** · וא"ת אי אסור לשורפו בליל מוצאי י"ט עד הבקר היכי מוכח *דאין שריפת קדשים דוחה י"ט הא על כרחיך גזירת הכתוב היא דהא אפי' בלילה שהוא חול אסור לשורפו וי"ל דכיון דאסור לשורפו בבוקר ראשון ילפינן שפיר דאין שריפת קדשים דוחה י"ט והא דאסור לשורפו בליל מוצאי י"ט אין תימ' שכן מצינו בשלמים שאין נאכלים לאור שלישי ואפ"ה אין נשרפין עד היום כדאמרי' בריש מכילתין (דף ג·) : **ולא עולת חול בשבת כו'**. משמע הכא דאיברי חול אין קריבין בשבת ולא בי"ט וקשה דבסוף פרק טרף בקלפי (יומא מו·) אמר איברי חול שנתותרו עושה להן מערכה בפני עצמן וסודרן אפילו בשבת ואפי' לרב הונא דפליג התם היינו דאינו עושה מערכה בפני עצמן אבל דברי הכל סודרן על המערכה גדולה כן צריך לפרש שם וכן בסוף פ"ק דשבת (דף כ·) דריש בכל מושבותיכם אי אתה מבעיר למישרי אברים ופדרים הוא דאתא והיינו איברי חול שנתותרו דאברי תמיד של שבת נפקא מעל עולת התמיד בריש אלו דברים (לעיל סו·) ודוקא אברי עולת חול ממעט הכא ותירץ ר"ת וריב"א דהתם דוקא במשלה בהן האור מיירי דנעשו כבר לחמו של מזבח שמתוך שהן לחמו של מזבח הרי הן כקרבן היום ודחו מבמועדו אפי' בשבת ולישנא דאסיק נמי התם דוקא בפסולין אי משלה בהן האור אין אי לא לא לאו למעוטי כשירין אתא אלא ה"ק דלא איצטריך בכשירין לאשמעי' במשלה בהן האור ומיהו אף בכשירין לא שריא אלא במשלה בהן האור וריב"א מסופק בשאר קרבנות דלאו תמיד ומשלה בהן האור אי נעשו לחמו של מזבח למישריא בשבת דדילמא דוקא בתמיד מהני האי טעמא דשם תמיד דוחה שבת וא"ת דביומא (דף מו·) דריש לה מבמועדו ובפ"ק דשבת (דף כ·) דריש מבכל מושבותיכם וי"ל דקרא דבכל מושבותיכם גלי על במועדו דאיירי אפילו באיברים ופדרים של חול והא דלא נקט ביומא קרא דכל מושבותיכם דהויא עיקר דרשה משום דניחא ליה למינקט דרשה דמועדו דשייכא אף גבי טומאה ובכל הקרבנות : ולא

פה א ב מיי' פ"ח מהל' מאכלות אסורות הלכה ח [טוש"ע יו"ד סי' סה סעיף ח'] :

[בשבת כד:]

רבינו חננאל

שמצאן צבורין מהן חלוצין ומהן אין חלוצין עצמות קדשים שאין בהן שבירת עצם אמרי' מדהנך חלוצין הנך נמי חלוצין בעצמות פסח דאיכא שבירת עצם בעו בדיקה : **אמר** רב יהודה אמר רב כל הגידין כשרין חוץ מגידי צואר ואקשי' עלה ממתני' דקתני הגידים ישרפו הני גידים מאי עבדתייהו אי בשר הן אמאי ישרפו נכלינהו ואי נותר הן נותר אלא ודאי גידי צואר הן ולא יכול לאכלן וטעונין שריפה ואי אמרת לאו בשר הן נשדינהו ושני' גיד הנשה הוא ואליבא דר' יהודה דאמר אינו נוהג אלא בירך אחת ולא תימא (אלא ודאי) מספקא ליה אלא אפי' תימא פשיטא ליה דשל ימין אסירין וכגון שהוכרו ולבסוף נתערבו דהא לא אפשר למכלינהו הלכך טעונין שרפה : **רב** אשי אמר גידין דקתני במתני' שמנו של גיד הנשה הוא דנהגו בו ישראל קדושים איסור רבינא אמר גיד החיצון הוא ששנינו במשנתנו שאין חייבין עליו דגרסי' בפ' גיד הנשה אמר שמואל שני גידין הם פנימי סמוך לעצם אסור וחייבין עליו חיצון סמוך לבשר אסור ואין חייבין עליו : **חל** ששה עשר להיות בשבת כו' אקשי' ניתי עשה שנא' (שמות י"ב ז') והנותר ממנו עד בקר באש תשרפו עשה דשריפת נותר לידחי לא תעשה כל מלאכה דיום טוב ושני חזקיה מה ת"ל עד בקר ליתן בקר שני לשריפתו אביי אמר בפי' רבתה תורה לדחות עולות ארבעה עשר מלהשרף ביום [טוב] דכתיב עולת שבת בשבתו דייקי' מינה דאין מקריבין אלא עולת שבת בשבת בלבד אבל אברי עולות חול בשבת או ביום טוב לא ואע"ג דמצותן להקריבן תכל שכן דלא שרפינן הפסולין רבא מפיק ליה

חולין דף צ:
חולין דף צא:
שם ודף צג:
שבת דף כד: ודף קלג. תמורה דף ד:
[לעיל נט:]

(*) הדגשנו ברש"י בקו כפול(=) כל פעם שמזכיר המושג של "תחילתן לשריפה"

נושא/מקנה
שיטת רב:
גידי צואר לאו בשר נינהו-נ"מ:
א) אין נמנין עליהם בפסח
ב) לא בעו שריפה